

“Oremos juntos para que los líderes políticos estén al servicio de su pueblo, trabajando por el desarrollo humano integral y el bien común, atendiendo a los que han perdido su empleo y dando prioridad a los más pobres”.
 (Papa Francisco)

evangelio cotidiano

CUESTIÓN DE PRINCIPIOS

Desde siempre las personas nos hemos guiado por principios... ¿qué son pues los diez mandamientos que Dios entregó a Moisés, las múltiples constituciones y reglas que las naciones, instituciones y grupos han formulado a través de los tiempos, los derechos humanos que se promulgaron en 1948: derecho a la vida, al trabajo, a la propia conciencia, a la propiedad privada...

Unsplash

tiva, puesto que sólidos principios trazan nuestra conducta como personas.

Jesús declara en Mateo 5:37: “Pero que vuestro ‘sí’ sea sí, y vuestro ‘no’, no.” Esta afirmación corta y concisa resume el concepto de “sí es sí y no es no” como enseñanza de Jesús que, al enfatizarlo, nos anima a la honradez y a la integridad en nuestras palabras y en nuestras obras, para que, unas y otras, estén de acuerdo con los principios que Él nos transmitió. Pidámosle lucidez y posterior discernimiento para distinguir los principios del Evangelio de los que no son, y también, para que podamos secundarlos, estar despiertos y conectados con la vida, atentos a lo verdaderamente importante... Es “cuestión de principios” la “receta” a seguir en el día a día de nuestra experiencia cristiana.

Como veis, propongo un tema nada “moderno”, en una actualidad en la que parece que estemos regidos por el “todo vale”, cuando estoy convencida de que ni todo da lo mismo, ni todo es relativo... No, no es igual decir y vivir en verdad que mentir y vivir en las apariencias, defender la vida que denigrarla y banalizarla, tener límites o no tener ninguno... Ya que los principios son esenciales para nuestro crecimiento como personas, para las relaciones entre nosotros y para la armonía social.

va” ...), el agnosticismo (es incierta la existencia de Dios: no la niego ni la afirmo), horizontalismo (lo que dicen es verdad pero son verdades parciales), cristianismo a la carta (manipulación de la misericordia de Dios), buenismo (excesiva condescendencia)...

Los principios pueden debilitarse o perderse por la asunción, a veces inconsciente, de algunos peligros. Entre otros: el del relativismo ético (todo es relativo a mí, si a mí “me

Por contraste, “tener principios” arraigados y convincentes y, en nuestro caso, iluminados por la verdad evangélica, supone libertad y autenticidad, pues nuestro pensamiento y nuestras acciones se basan en ellos. Y, en consecuencia, por guiarnos valores morales y convicciones profundas, nuestra postura ante la vida es coherente y significa-

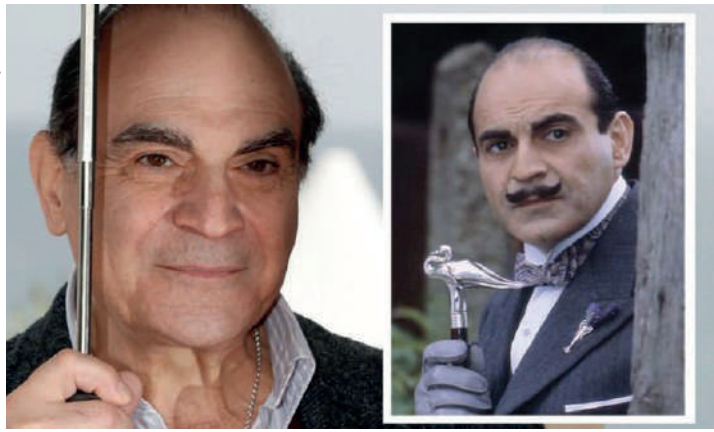
Finalmente, cabe preguntarnos: ¿Qué principios tengo yo? ¿Cómo están de firmes y coherentes mis principios? La respuesta es clave.

**María Victoria Aymerich,
hermana de la Consolación**

pensaments

POIROT

No solemos hablar de Dios en ambientes no cristianos. No lo hacemos presente en ámbitos familiares, laborales, sociales... No estás hablando de catequizar, sino simplemente de un referirse al Padre con naturalidad. Porque Él forma parte esencial de nuestras existencias y es de ellas de las que tratamos cuando nos rodeamos de amigos... ¿Tibieza? Y, sin embargo, hay quienes lo han insertado de manera luminosa en sus vidas.

El añorado Pere Melis, por ejemplo, casi siempre cerraba sus artículos sobre etimología (“Espipollant”) con una referencia religiosa. Igual hizo el actor David Suchet cuando encarnó para la BBC al famoso personaje de Christie, Hércules Poirot. El actor, creyen-

te, logró que, en muchos de los episodios de la serie ya mítica sobre el detective, los guionistas incluyeran referencias explícitas a los Evangelios o a Cristo. Así vimos a Poirot agradeciéndole a Dios su Fe mientras viajaba en el Orient Express o socorriendo espiri-

tualmente a una joven desbordada por trágicos acontecimientos o... Y a un Poirot frecuentemente con un rosario entre sus dedos...

Un testimonio que llegó a multitud de almas: para darles a conocer a Cristo o para facilitar un reencuentro con Él tras una época de distanciamiento o para fortalecer infinidad de fes en apatía... ¡Gracias, Pere! ¡Gracias, David! Y, aunque no somos actores, ni detectives, podemos hacer lo de Souchet. A saber: hacer visible a Dios en los ambientes en los que nos movemos. Y comprobar cómo, y en contra de lo supuesto, más de uno nos lo agradece...

Juan Luis Hernández Gomila

Diumenge XX de Durant l'Any

El camí de la Saviesa

Lectura del llibre dels Proverbis

9, 1-6

La saviesa ha construït el seu palau, hi ha posat set columnes. Prepara els seus aguiats i els seus vins i fa parar la seva taula. Després envia les serventes a cridar des dels punts que dominen la ciutat: «Que vinguin els il·lustrats.» I als qui no tenen enteniment, ella els diu: «Veniu a menjar el meu pa i a beure els meus vins. Deixau la vostra ignorància i viureu, i avançareu pel camí del coneixement.»

Salm responsorial 33

R: **Tastau i veureu com és de bo el Senyor.**

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes

5, 15-20

Germans, fixau-vos bé com viviu; no sigueu com la gent que no sap el que es fa, sinó com gent de seny, mirant de treure bé del moment present, perquè els temps que vivim són dolents. No sigueu d'aquells que no fan cas de res: més tost mirau d'entendre què vol de vosaltres el Senyor. No begueu massa, que el vi duu a la disbauxa. Deixau que us umpli l'Esperit Sant. Exhortau-vos els uns als altres amb salms, himnes i càntics espirituals, cantau al Senyor en els vostres cors, donant sempre gràcies de tot a Déu Pare, en el nom de Jesucrist, el nostre Senyor.

Lectura de l'evangeli segons sant Joan

6, 51-58

En aquell temps Jesús digué als jueus: «Jo som el pa viu, baixat del cel. Qui menja aquest pa, viurà per sempre. Més encara: El pa que jo donaré és la meva carn: perquè doni vida al món.» Els jueus es posaren a discutir. Deien: «¿Com s'ho pot fer aquest, per donar-nos la seva carn per menjar?» Jesús els respongué: «Vos ho dic amb tota veritat: Si no menjau la carn del Fill de l'home i no beveu la seva sang, no podeu tenir vida en vosaltres. Qui menja la meva carn i beu la meva sang té vida eterna, i jo el ressuscitaré el darrer dia. Ben cert: la meva carn és un vertader menjar i la meva sang és una verdadera beguda. Qui menja la meva carn i beu la meva sang està en mi i jo en ell. A mi m'ha enviat el Pare que viu, i jo visc gràcies al Pare; igualment, els qui em mengen a mi viuran gràcies a mi. Aquest és el pa baixat del cel. No és com el que van menjar els vostres pares. Ells van morir, però els qui mengen aquest pa, viuran per sempre.»

Lectura del libro de los Proverbios

9, 1-6

La sabiduría se ha hecho una casa, ha labrado siete columnas, ha sacrificado víctimas, ha mezclado el vino y ha preparado la mesa. Ha enviado a sus criados a anunciar en los puntos que dominan la ciudad: «Vengan aquí los inexpertos»; y a los faltos de juicio les dice: «Venid a comer de mi pan, a beber el vino que he mezclado; dejad la inexperiencia y viviréis, seguid el camino de la inteligencia».

Salmo responsorial 33

R: **Gustad y ved qué bueno es el Señor.**

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Efesios

5, 15-20

Hermanos: Fijaos bien cómo andáis; no seáis insensatos, sino sensatos, aprovechando la ocasión, porque vienen días malos. Por eso, no estéis aturcidos, daos cuenta de lo que el Señor quiere. No os emborrachéis con vino, que lleva al libertinaje, sino dejados llenar del Espíritu. Recitad entre vosotros salmos, himnos y cánticos inspirados; cantad y tocad con toda el alma para el Señor. Dad siempre gracias a Dios Padre por todo, en nombre de nuestro Señor Jesucristo.

Lectura del santo Evangelio según san Juan

6, 51-58

En aquel tiempo, dijo Jesús a la gente: «Yo soy el pan vivo que ha bajado del cielo; el que coma de este pan vivirá para siempre. Y el pan que yo daré es mi carne para la vida del mundo». Disputaban los judíos entre sí: «¿Cómo puede este darnos a comer su carne?». Entonces Jesús les dijo: «En verdad, en verdad os digo: si no coméis la carne del Hijo del hombre y no bebéis su sangre, no tenéis vida en vosotros. El que come mi carne y bebe mi sangre tiene vida eterna, y yo lo resucitaré en el último día. Mi carne es verdadera comida, y mi sangre es verdadera bebida. El que come mi carne y bebe mi sangre habita en mí y yo en él. Como el Padre que vive me ha enviado, y yo vivo por el Padre, así, del mismo modo, el que me come vivirá por mí. Este es el pan que ha bajado del cielo: no como el de vuestros padres, que lo comieron y murieron; el que come este pan vivirá para siempre».

Es estats de l'ànima de l'home desbordat no són d'una gran originalitat. Fa dos mil anys, Pau exhortant els efesians a no viure com sense seny, com a gent tocada del cap. Aquests primers cristians aparentment tenien les mateixes dificultats que nosaltres en les seves ciutats i època plenes d'oportunitats de tota casta.

No sigueu irreflexius, els deia l'Apòstol, prevenint-los també contra l'abús del beure, que, com sap tothom, no afavoreix el seny, ni els comportaments mesurats. Amb un puntet d'humor, l'Apòstol els aconsella "d'omplir-se de l'Esperit Sant" i no de gin.

La nostra època té els seus sense senys que van perjudicant les nostres societats, el rei diner, la gatera del poder i de l'aparentar, la frissera, aquest sense seny ordinari que mata sobre els nostres camins, les pretensions d'una ciència sense fe ni llei. Tots anam de cap!

Hi ha un espècie de malentès sobre la saviesa: té el risc d'aparèixer com una qualitat passiva i honestament empipadora. I ella seria només cosa de gent gran que el temps ha calmat? La saviesa, en realitat, és una manera de viure de ple, a tota edat, amb intel·ligència i bon humor; no exclou l'audàcia i la iniciativa.

La Bíblia, en el llibre dels Proverbis, és més posar en escena la Saviesa de Déu, activa i cordial, convidant a tothom a la seva felicitat, al seu goig. És intel·ligència i amor. Déu ens en fa part: «Amb la teva saviesa has format l'home perquè sotmeti les criatures que han vingut a l'existència, perquè governi el món de manera santa i justa i administri la justícia amb rectitud».

Jesús és la Saviesa de Déu en persona. Per tant, donant-se com a "Pa vivent" s'ha exposat a la incomprensió i al refús dels seus oients: «Com s'ho pot fer aquest, per donar-nos la seva carn per menjar?» El sense seny d'aquest Do inaudit és efectivament un desafiament a la raó humana i un cim difícil d'aconseguir en la fe, per als jueus d'aquella època i de la nostra, però allò que sembla absurd en l'obra de Déu és més savi que la saviesa dels homes! (I, Cor 2, 25). A l'Eucaristia som convidats al banquet de la Saviesa de Déu.

Josep Sastre

La Virgen María asunta al cielo

La fe de la Iglesia de Cristo sobre el destino glorioso de María al finalizar su vida en este mundo se ha manifestado muy claramente como el destino glorioso de su elevación al cielo en cuerpo y alma, de una manera semejante a la de Jesús resucitado. San Juan Damasceno, cuya enseñanza en el oriente cristiano ha gozado de una autoridad semejante a la que en occidente ha ejercido santo Tomás de Aquino, manifestaba con gran clarividencia que «era preciso que aquella que, al ser madre había conservado intacta su virginidad, obtuviera la incorrupción de su cuerpo después de morir, y que quien llevó en su seno al Creador hecho niño, habitara en los divinos tabernáculos...».(PG 96, 74I).

En oriente prevaleció la representación de este misterio con el título de la

«Dormición de María» junto a su tumba vacía y con la presencia de los apóstoles en torno a la Virgen, cuya alma era llevada al cielo en manos de Cristo. En occidente, era más frecuente presentar a la Virgen siendo elevada al cielo por manos de ánge-

les. Sin embargo, en los territorios de la Corona de Aragón se generalizó la veneración de la imagen yacente de María llevada procesionalmente en el día de la festividad de la Asunción, y a la vez se la veía representada en muchas iglesias subiendo al cielo.

El cuadro que aquí ofrecemos destaca por su originalidad y por aportar un conjunto de hermosos objetos simbólicos que enaltecen los dones y las virtudes que realzan a la madre del Señor. Cuatro ángeles aparecen en la parte superior dirigiendo su devota mirada a la Virgen, que otros dos la veneran junto a su féretro rodeado de una gran sarta de rosas. Uno de ellos sostiene la corona a ella destinada. Los símbolos corresponden a la eucaristía, relicarios, la sagrada escritura, luces de la fe, lirios y azucenas, junto con joyas y bellos cojines.

Hora Santa: una trobada amb el Senyor

Cada mes, al convent de les Concepcionistes Franciscanes de Maó, Mn. Llorenç Sales dirigeix una adoració al Santíssim amb la intenció de pregar pels malalts.

Va ser el passat dia 2 de juliol quan, en una d'aquestes adoracions, vam coincidir tres membres del grup de músics de la parròquia de la Concepció de Maó, un dels quals, David Roca, està estudiant a Granada

Bisbat de Menorca

Bisbat de Menorca

i participa habitualment a les hores santes que organitza el moviment Hakuna en aquesta ciutat. Va ser llavors quan va sorgir la idea de preparar una Hora Santa a l'estil d'aquest moviment que es caracteritza per aprendre a viure arrossegats davant Crist hòstia, davant el proïsme, davant la vida i davant el món.

El primer va ser demanar a les germanes Concepcionistes si estaven dispostes a acollir-nos i en el mateix moment ja ens van obrir les portes del convent. Llavors només vam haver de contactar amb Gregorio Ferreras, que va compartir el seu testimoni

de fe durant l'Hora Santa, i Mn. Joan Miquel Sastre, als quals agraiem la seva disponibilitat, i després d'uns quants assajos per preparar les cançons pròpies de Hakuna, ja vam tenir tot el necessari per oferir, el passat dia 30 de juliol, aquesta hora de pregària davant el Santíssim, juntament amb una generosa assistència del poble de Déu. Desitjam que aquests moments de pregària i oració davant Déu, uneixin les comunitats de Menorca com a vertaders germans que som.

Grup de músics de la parròquia de la Concepció de Maó

Retransmisión de una misa en Radio María

El jueves día 22 de agosto Radio María retransmitirá en directo la misa de las 19.30 h de la parroquia de San Francisco de Ciudadella. Será presidida por el obispo Gerardo.

Radio María se puede escuchar en Menorca en el 92.0 FM y en la página web <https://radiomaria.es/>

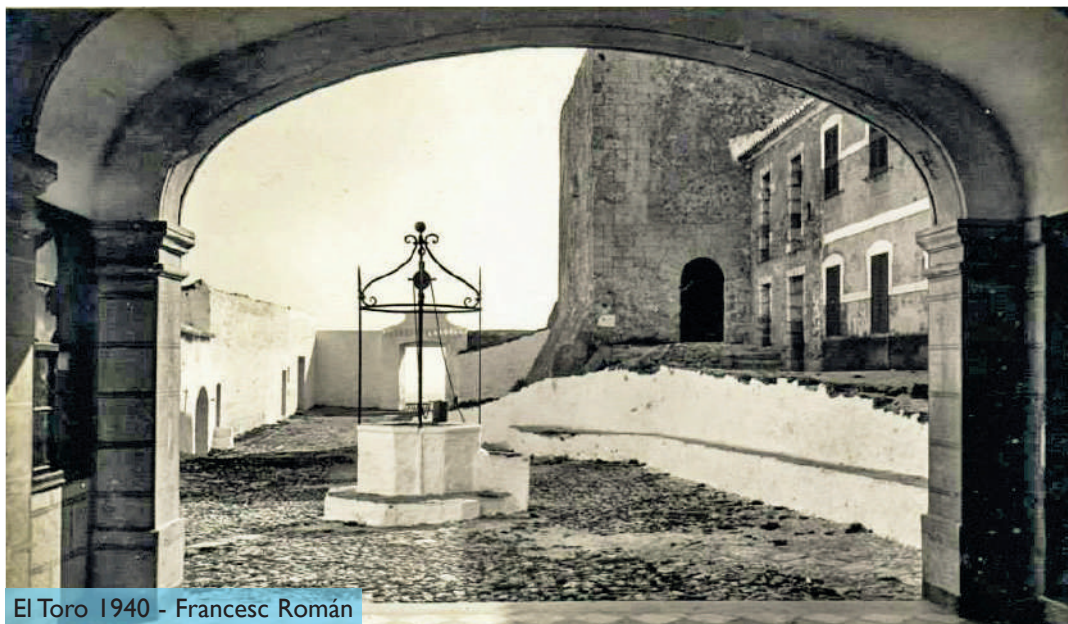
Efemèrides de la història del Santuari de la Mare de Déu del Toro

► **7 d'agost de 1936.** Havent esclatat la Guerra Civil, el temple i les dependències són profanades per un escamot de milicians. Amb el patrimoni de l'art sacre, inclosa la imatge, es féu una pila per cremar-ho tot. Tant de sort que el guardià-torrer Joan Albalat Esteve va rescatar la talla del foc i la va amagar —enterrada— al lloc des Rafal des Frares, amb l'ajuda dels pagesos d'aquesta possessió: Josep Martí Allès, Onofre Martí Janer, Josep Martí Janer i Onofre Janer Febrer. Després de ser restaurada a Ciutadella per l'artista mallorquí Miquel Vadell, la imatge torna solemnement al santuari el **29 de maig de 1939**. A partir d'aquest moment, el bisbe Pasqual s'esforçaria de debò a fer créixer altra vegada l'antiga devoció popular a la Mare de Déu del Toro, superada la barbàrie de la Guerra Civil.

► **4 de maig de 1939.** El bisbe Pasqual fa l'acte de trasllat personal, a mans seves, de la imatge de la Verge des del lloc del Rafal des Frares on havia romàs amagada durant la guerra, fins al Palau Episcopal, per tal de procurar la seva restauració completa i la posterior restitució al santuari.

► **18 de juny de 1939.** Un cop observada la restitució de la imatge en el santuari, el bisbe Pasqual hi confereix la primera ordenació sagrada, posat als peus de la patrona de Menorca. Era la primera d'ençà de la finalització de la Guerra Civil. Hi van ser ordenats dos preveres, dos diaques, tres subdiaques i un ostiari.

► **29 de juny de 1941.** Va ser el dia de Sant Pere que, reunits a Felanitx, la comunitat d'ermitans de Mallorca feren l'endemà cap a Alcúdia, on van embarcar cap a

El Toro 1940 - Francesc Román

Ciutadella, Anaven acompanyats del vicari general Mateu Bosch Caldentey; Rafel Vich, beneficiat organista de la catedral de Palma; i el capellà del bisbe de Menorca, Antoni Fiol. La delegació va tocar port menorquí la tarda del 30 de juny en el bell mig d'una gran rebuda popular. Llavors visitaren el Palau Episcopal i feren nit a Ciutadella. Feta posteriorment la presentació amb les funcions litúrgiques corresponents, el matí de dia 2 de juliol els ermitans feren cap al Toro acompanyats pel bisbe. Prengueren possessió tot seguit i concelebraren una missa de pontifical.

► **2 de juliol de 1941.** S'hi instal·len, canònicament, els ermitans de la congregació mallorquina de Sant Pau i Sant Antoni. Hi van romandre més de vint anys. La primera comunitat fou integrada per: superior general de la congregació, ermità Mauro; el segon consiliari, ermità Plàcid; procurador general, ermità Agustí; i, finalment, l'ermità Romuald. El superior i el procurador, provenien de l'ermita de Nostra Senyora de Sant Salvador de Felanitx. I els altres dos, de l'ermita de Nostra Senyora de Betlem d'Artà. Amb els anys, els ermitans arribaren a ser 8 membres.

Miquel Àngel Limón Pons

Imatges dels ermitans del Toro